

Detaljplan för Mariefred 2:7 del av, "*Cirkulationsplats Kärnbogatan*"

Mariefred, Strängnäs kommun

Fastigheter: Mariefred 2:1 del av.
Dnr: MSN/2023:59
Datum: 2023-12-05

Samhällsbyggnadskontoret
David Sundholm
Planarkitekt

Ungefärlig lokalisering av planområdet

Tillhörande handlingar

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning
- PM Geoteknik, Bjerking AB, 2023-10-13
- MUR Geoteknik, Bjerking AB, 2023-11-25

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	5
Syfte.....	5
Planförfarande	5
Preliminär tidsplan.....	5
PLANDATA	5
Lägesbestämning	5
Areal.....	5
Fastighetsägare.....	5
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE	5
Översiktsplan	5
Övriga strategiska styrdokument.....	6
Gällande detaljplaner	6
Kommunala beslut.....	7
Förenlighet med 3, 4 och 5 kap MB.....	7
Riksintressen	8
PLANOMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR	9
Befintlig bebyggelse.....	9
Natur, grönområde & rekreation.....	10
Gator och trafik.....	10
Vattenområde	10
Markförhållanden.....	11
Människors hälsa och säkerhet.....	13
PLANKARTA OCH PLANBESTÄMMELSER	13
Användning av mark och vatten	13
Administrativa bestämmelser	14
PLANFÖRSLAG	14
Natur, grönområde & rekreation.....	14
Gator och trafik.....	14
TEKNISK FÖRSÖRJNING	15
KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE	16
Sociala konsekvenser.....	16
Konsekvensbedömning för Riksintresse för kulturmiljövård för Gripsholm-Mariefred (D21).....	16
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING	17

Organisatoriska frågor	17
Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser.....	18
Ekonomiska frågor.....	18
MEDVERKANDE	18

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syfte

Planens syfte är att skapa planmässiga förutsättningar för att kunna upprätta en cirkulationsplats i korsningen Stallarholmsvägen/Kärnbogatan i Mariefreds tätort, Strängnäs kommun.

Planförfarande

Planen handläggs enligt standardförfarande i enlighet med plan-och bygglagen (2010:900). Detaljplanen är förenlig med *Översiktsplan 2014 för Strängnäs kommun*. Planen anses inte vara av stort intresse för allmänheten eller innebära en negativ påverkan på miljön eller människors hälsa.

Preliminär tidsplan

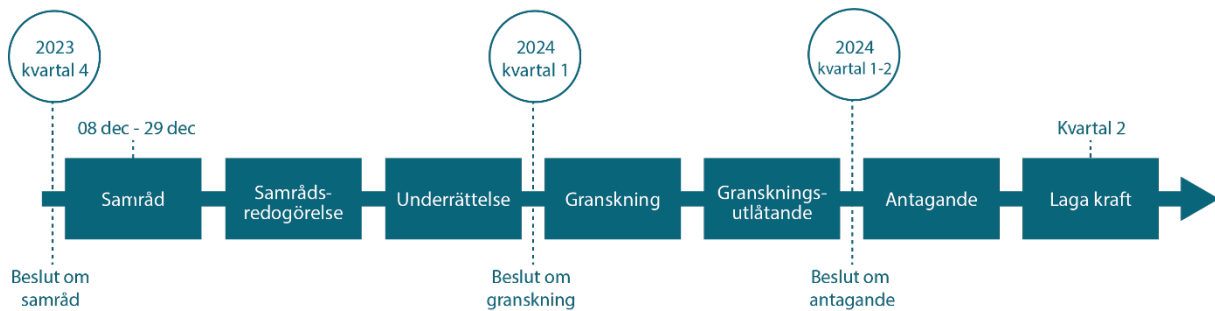

Illustration av projektets preliminära tidsplan.

PLANDATA

Lägesbestämning

Planområdet är beläget i centrala Mariefred i korsningen Stallarholmsvägen/Kärnbogatan.

Areal

Planområdet omfattar ca 593 kvm.

Fastighetsägare

Fastighetsägare är Strängnäs kommun och Statens fastighetsverk (SFV).

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE

Översiktsplan

Detaljplanen går i linje med översiktsplanens intentioner. Med en växande befolkning ställs det krav på utökade funktioner i kommunens tätorter. Det innefattar även vägnätet som anpassas till en ökande befolkning.

Övriga strategiska styrdokument

Planändringen överensstämmer med gällande Trafikstrategi för Strängnäs kommun 2040 och ett balanserat trafiksystem.

Gällande detaljplaner

Gällande detaljplan för området är Detaljplan för Mariefred 2:1 m fl, Hammarängen i Mariefred (0486-P11). Detaljplanen har ingen kvarvarande genomförandetid. Den gällande detaljplanen medger bostäder i 1 till 2 våningar, verksamheter parkområden och vägområden. Detaljplanen vann laga kraft 2011-04-26 med en genomförandetid på 10 år.

Utdrag från gällande detaljplan för Mariefred 2:1 m fl, Hammarängen i Mariefred (akt 0486-P11-5)

om miljökonsekvensbeskrivningar (SFS 1998:905). Någon strategisk miljöbedömning inom ramen för en miljöbedömning enligt 6 kap. 3 § miljöbalken behöver därför inte upprättas.

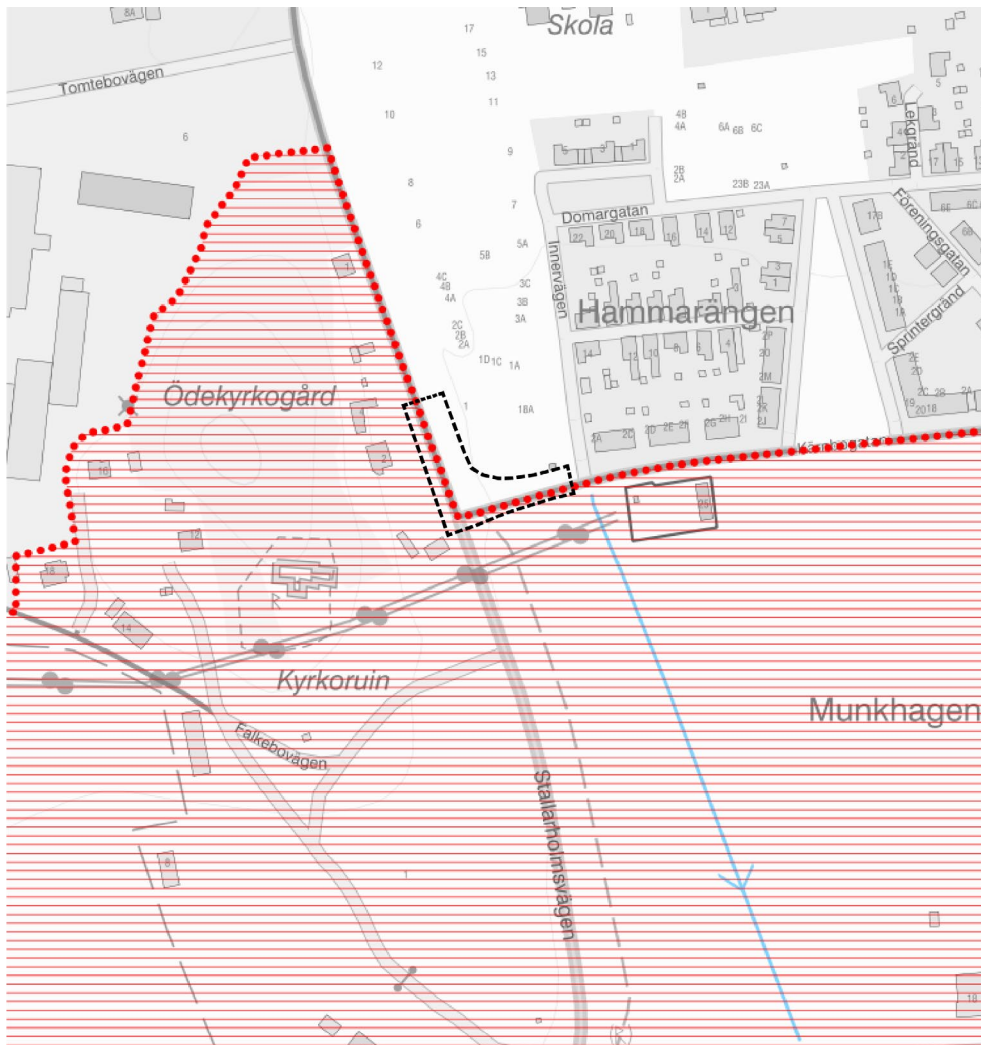
Undersökningen grundas på följande:

- Planen ianspråkar en bit av närliggande park-mark för att skapa planmässiga förutsättningar för en cirkulationsplats.
- Inga nya byggnader kommer att möjliggöras.
- Genomförandet bedöms inte innebära några risker för människors hälsa och säkerhet.
- Miljökvalitetsnormerna riskerar inte att överskridas.

Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan.

Riksintressen

Planområdet ligger inom riksintresset för kulturmiljövård D21, Gripsholm-Mariefred, samt inom riksintresset för det rörliga friluftslivet. Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka riksintresset för kulturmiljövården negativt vilket beskrivs närmre på sida 16 Riksintresset för rörligt friluftsliv (Mälaren med öar och strandområde) bedöms inte påverkas till följd av planens genomförande.

Planområdets placering i svart streckad linje gentemot riksintresset för kulturmiljövården Gripsholm - Mariefred (D21).

PLANOMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR

Befintlig bebyggelse

Inom planområdet återfinns ingen befintlig bebyggelse. Angränsande till planområdet finns det idag en kontorsbyggnad, samt bostadshus västerut samt österut.

Stadsbild och kulturmiljö

Planområdet ligger inom till riksintresset för kulturmiljövård *D21 Gripsholm-Mariefred*. Kännetecknen för riksintresset D21 är relationen mellan borgen, staden och landsbygd och kontrasterna mellan maktens och småstadens boning. Gränsdragningarna mellan slottet, staden och det agrara landskapet Munkhagsgården utgör en historisk förståelse för stadens identitet.

Natur, grönområde & rekreation

Mark, vegetation och grönområden

Planområdet består idag av gräsytor längs Stallarholmsvägen, och bedöms inte besitta några större ekologiska värden.

Grönytor inom planområdet. Bild hämtad från Google maps.

Gator och trafik

Gator och vägar

Angränsande väg till planområdet är Stallarholmsvägen samt Kärnbogatan. Stallarholmsvägen leder vidare norrut och passerar bostadsområdet Slottsbrinken mot Stallarholmen. Kärnbogatan leder till centrala Mariefred österut och passerar bostadsområdet Hammarängen.

Gång och cykelvägar

Inom planområdet går en gång-och cykelväg som löper längs med Stallarholmsvägen till Hammarens IP.

Kollektivtrafik

Planområdet ligger ca 300 meter från närmsta busshållplats.

Vattenområde

Strandskydd

Inga vattendrag eller diken med värden för allmänheten eller den biologiska mångfalden finns i närheten av planområdet.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Planens genomförande innebär att de hårdgjorda ytorna ökar genom att parkmark tas i anspråk för att skapa planmässiga förutsättningar för uppförandet av en cirkulationsplats. Däremot bedöms inte planen ge upphov till att miljö kvalitetsnormerna för vatten överskrids.

Markförhållanden

Fornlämningar

Inga kända fornlämningar berörs av detaljplanen, däremot finns det dokumenterade fornlämningar i närområdet. Alla fornlämningar, såväl kända som okända, är skyddade enligt kulturminneslagens (KML) bestämmelser. Skulle det i samband med exploatering eller andra arbeten påträffas fornlämningar eller misstänkta fornlämningar ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten, dvs. Länsstyrelsen.

Geotekniska förhållanden

I samband med planarbetet har en geoteknisk utredning (PM Geoteknik 2023-10-22, MUR Geoteknik 2023-11-25) utförts av Bjerking Ab för detaljplanen.

Underlag

Jorden består av 1,5 m till 2 m blandad fyllning och torrskorpelera på ca 3 m lera på friktionsjord på berg. Ingen sondering har utförts ned till berg så friktionsjordens mäktighet är inte känd. Leran är normalkonsoliderad med utvärderad odränerad skjuvhållfasthet som varierar mellan 8 och 13 kPa. Väster om Stallarholmsvägen består jorden av friktionsjord på berg.

Hydrogeologiska förhållanden

Två grundvattenrör har installerats, 23B02 och 23B08.

Grundvattnets trycknivå i 15BxxGVR har mätts 23-06-29 till 23-08-24. Grundvattennivån i 23B02 har varierat mellan +3,3 och +3,8 vilket motsvarar 1,4 m respektive 0,9 m under dagens marknivå. Grundvattennivån i 23B08 har varierat mellan +3,0 och +3,1 vilket motsvarar 0,9 m respektive 0,8 m under dagens marknivå.

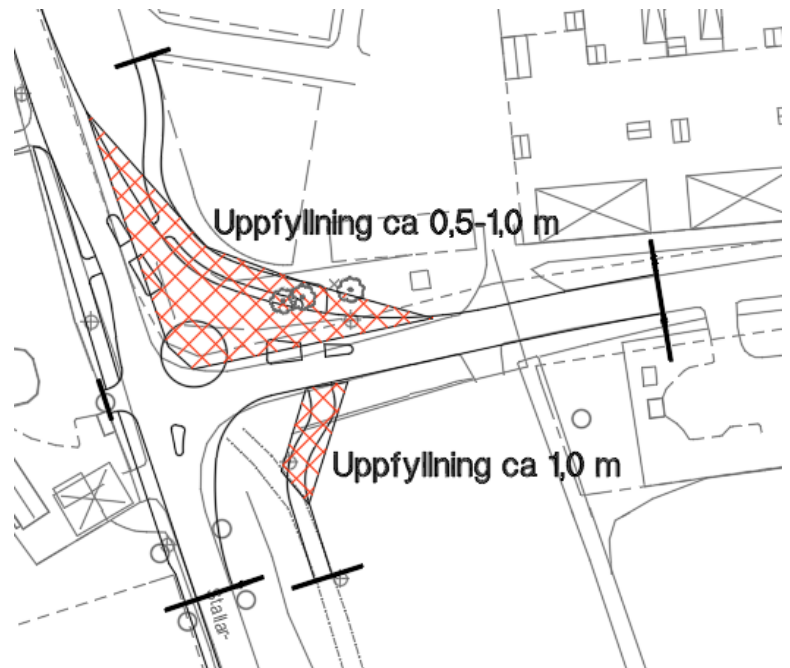
Risk för ras och skred

Enligt utredningen föreligger det ingen risk för skred för den färdigställda anläggningen. Schakt till djup större djup än 1,5 m ska utredas av geotekniker med hänvisning till lerans låga skjuvhållfasthet för att undvika risk för skred i anläggningskedet.

Sättningar

Utvidgningen av trevägskorsningen till en cirkulationsplats och omdragning av GC-banan innebär uppfyllning av delar av omgivande mark. Marken ska höjas på östra sidan av Stallarholmsvägen på båda sidor om Kärnbogatan. Norr om Kärnbogatan avser höjningen cirkulationsplatsen och söder om den avser den ny dragning av GC-banan.

Lasten från uppfyllningen norr om Kärnbogatan har idealiserats till en yta om 20*20 m med lastspridning genom Boussinesq. Beräkning har utförts med en last på 20 kPa vilket ungefär motsvarar 1,0 m fyllning. Under ca 2,5 m djup överstiger tillskottslasten $0,8 * \sigma'c$, vilket innebär att krypsättningar beaktas från detta djup.

Bilden visar uppfyllningsområden. Utdrag från PM geoteknik utförd av Bjerking AB.

Lasten från uppfyllningen söder om Kärnbogatan har idealiserats till en yta om 6*20 m med lastspridning genom Boussinesq. Beräkning har utförts med en last på 20 kPa vilket ungefär motsvarar 1,0 m fyllning. Under ca 2 m djup överstiger tillskottslasten $0,8 * \sigma'c$, vilket innebär att krypsättningar beaktas från detta djup.

För att motverka att sättningar med negativ inverkan på väg eller ledningars funktion uppstår rekommenderas att de uppfyllningar som genererar sättningar lastkompenseras med lättfyllning av lättklinker eller skumglas. För att kompensera för 1,0 m uppfyllning krävs ca 1,3 m tjocklek av lättfyllning.

Norr om Kärnbogatan

Sättningar kan bedöms behöva hanteras både med hänsyn till ledningar och tvärfallsavvikelse i cirkulationsplatsen. Föreslagen åtgärd är lastkompensation med lättfyllning.

Söder om Kärnbogatan

För GCM-väg ställs inga krav på sättningar, vägprojektör bör bedöma om beräknade sättningar påverkar anläggningens funktion otillbörligt.

Förorenad mark

Enligt Länsstyrelsens databas EBH-stödet finns det ett potentiellt förorenat område inom hundra meter norr om planområdet. Samhällsbyggnadskontoret bedömer dock att föroreningen inte behöver undersökas vidare under planprocessen.

Människors hälsa och säkerhet

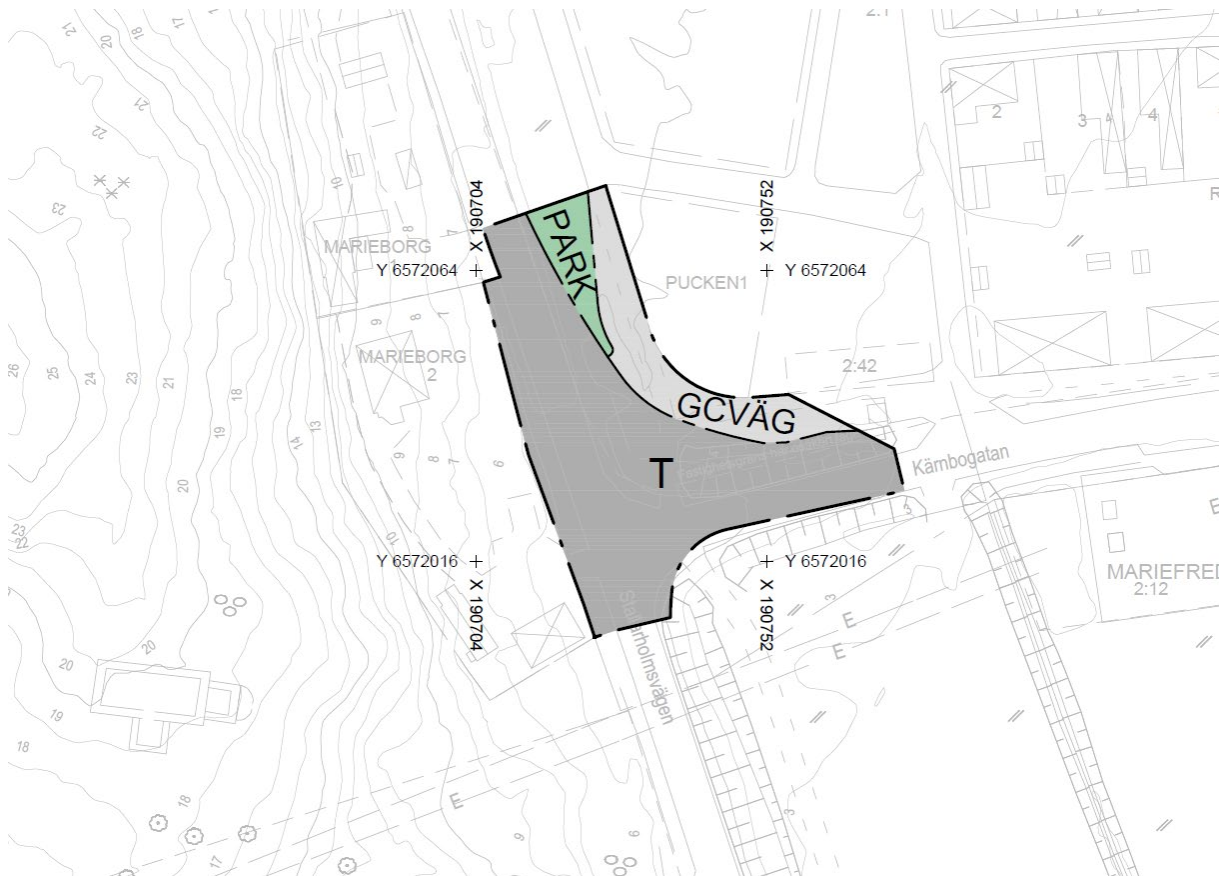
Buller

Korsningen kan under vissa tidpunkter medföra ökade trafikmängder, men planen bedöms inte bidra till att bullernivåerna ökar.

Luftföroreningar

Planen bedöms inte ge ökade utsläpp som kan påverka luftkvaliteten.

PLANKARTA OCH PLANBESTÄMMELSER

Användning av mark och vatten

Allmän platsmark

GCVÄG**GCVÄG**

Användningsbestämmelsen innebär att gång-och cykelbanan får en annan dragnings längs med Stallarholmsvägen, detta för att möjliggöra en tryggare trafiksituation för gång-och cykeltrafikanter.

PARK**Park**

Användningsbestämmelsen möjliggör parkmark. I gällande detaljplan Mariefred 2:1 m fl. Hammarängen är marken norrut planlagd som parkmark, planförslaget bygger vidare på gällande detaljplan.

Kvartersmark

T -Trafikområde

Användningsbestämmelsen T – trafikområde utvidgas till att omfatta en del av parkmarken nordöst för att inrymma en cirkulationsplats.

Administrativa bestämmelser

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från det att detaljplanen fått laga kraft. Efter genomförandetidens utgång fortsätter detaljplanen att gälla tills den ändras eller upphävs.

PLANFÖRSLAG

Planförslaget innebär att användningsbestämmelsen ”T-Trafikområde” utvidgas och tar en del av parkmarken i anspråk, samtidigt som gång-och cykelbanan får en ny dragning inom planområdet. Planens genomförande innebär även att utfartsförbudet upphävs för fastigheterna Marieborg 1 och Marieborg 2 och att bestämmelsen ”mur” på parkmarken längs Stallarholmsvägen upphävs, detta för att bestämmelsen om den genomfördes kan innebära en trafikfara med problem med fri sikt.

Natur, grönområde & rekreation

Mark, vegetation och grönområden

Planen möjliggör ett större trafikområde, vilket innebär att en del av användningsbestämmelsen ”PARK” tas i anspråk. Parkmarken bedöms inte innehålla några större värden.

Gator och trafik

Gator och vägar

Planförslaget skapar planmässiga förutsättningar för uppförandet av en cirkulationsplats i korsningen Stallarholmsvägen/Kärnbogatan. Planens genomförande bedöms ge en förbättrad framkomlighet för alla trafikslag i och med att en cirkulationsplats möjliggörs som kan stärka trafiksäkerheten.

Gång och cykelvägar

Planförslaget möjliggör för en ny dragning av befintlig gång-och cykelväg. Den nya dragningen av gång-och cykelvägen flyttas öster om korsningen över Kärnbogatan och märks upp med refuger.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Dagvattenhantering

Planförslaget innebär att en del av parkmarken ianspråkats för att möjliggöra för en ny trafiklösning. Förslaget innebär en ökning av hårdgjorda ytor. Samhällsbyggnadskontoret gör bedömningen att vattenförekomsterna kommer att öka marginellt i området.

Utförd dagvattenutredning från gällande detaljplan "Mariefred 2:1 m fl. Hammarängen i Mariefred" (O486-P11-5) anger att avrinning ska ske söder genom området. Dagvattnet ska främst hanteras på tomtmark innan det leds till dagvattenrännor eller fördröjningsdiken. Dagvatten från vägar leds via fördröjningsdiken till samlad fördröjning i dammar i området.

Principförslag, för detaljplanen Mariefred 2:1 m fl. Hammarängen i Mariefred.

Det aktuella planförslaget ligger i områdets södra delar. Förutsättningarna för hantering av dagvatten har ändrats sedan detaljplanen för Hammarängen antogs. Diken som är anlagda längs Kärnbogatan har inte samma funktion längre, dagvattnet norrifrån kulverteras med utlopp i vägdiket sydväst om korsningen. Sedan

leds det vidare längs Kärnbogatans södra sida till utloppsdiket österut vid transformatorstationen.

Planens genomförande bedöms tillföra marginellt med mer ytvatten till följd av de ökade hårdgjorda ytorna och bedöms inte ge upphov till att miljö kvalitetsnormerna för vatten överskrids.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Sociala konsekvenser

Planens genomförande bedöms ge positiva konsekvenser för trafiken i Mariefred. Med en tydligare utformning av övergången vid Kärnbogatan samt på Stallarholmsvägen bedöms planen överbygga eventuella barriärer för barn och vuxna som rör sig i området via gång eller cykel. Uppförandet av en cirkulationsplats bedöms medföra ett bättre flöde i trafiken under tidpunkter då trafikflödena är höga vid platsen samt att cirkulationsplatsen innebär att högre hastigheter på sträckan minskar vilket minimerar risker för olyckor. Sammantaget bedöms möjliggörandet av planförslaget ge positiva konsekvenser för alla trafikslag, då framkomligheten ökar, risk för olyckor minskar samt att fotgängare och cyklister får en tydligare övergång.

Konsekvensbedömning för Riksintresse för kulturmiljövård för Gripsholm-Mariefred (D21)

Planområdet ligger inom riksintresset för kulturmiljövård Gripsholm-Mariefred. Kärnbo kyrkoruin och Munkhagsgården är två värdebärare utpekade i riksintresset som bedöms ligga inom det direkta påverkansområdet från planförslaget. De ingår båda i det statliga byggnadsminnet för Gripsholms Slott.

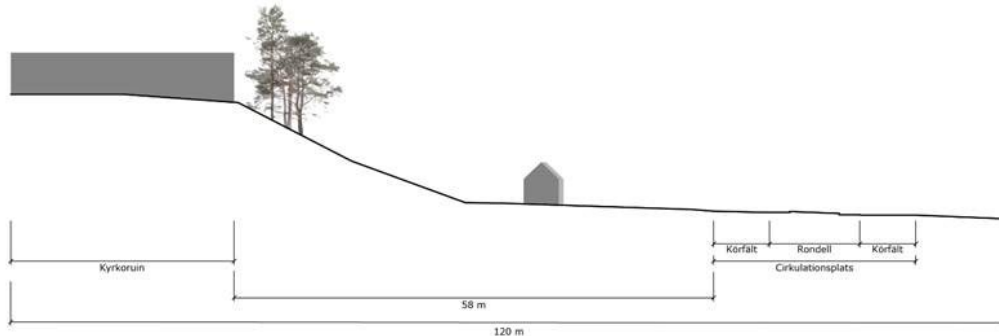
Kärnbo kyrkoruin med ödekyrkogård är en del av skyddsområdet runt det statliga byggnadsminnet för Gripsholms slott. Kärnbo kyrkoruin beskrivs i riksintresset som en byggnad omgiven av öppna markområden uppförd under medeltiden. Kärnbo Kyrkoruin är viktig för den historiska förståelsen av platsen, den visar på platsens samhällsfunktion och makt under medeltiden. Kärnbo kyrkoruin är ett viktigt karaktärsområde i det historiska skiktet för medeltiden samt en viktig värdebärare för riksintresset.

Munkhagsgården beskrivs i relation till riksintresset som en viktig del för att visa på kontrasten mellan maktens och småstadens boning, det är en gräns mellan staden och det agrara omlandet. Munkhagsgårdens är ett öppet fält som bidrar med en öppen karaktär. Dess öppna karaktär är viktig för den historiska förståelsen av platsen.

Cirkulationsplatsen kommer att öka vägområdets storlek i öst-västlig riktning med 14 meter, idag är området 22 meter brett och efter genomförandet kommer det att vara 36 meter brett. Cirkulationsplatsen bidrar till en ökning i markhöjd i planområdets västra delar, där differensen från dagens höjder uppgår till ca 40-50 centimeter. Medan de östra delarna, vid

Kärnbogatan handlar om skillnader på 20-30 centimeter. En illustration i form av en sektion tydliggör höjd- och volym-skillnaderna se nedan.

Munkhagsgårdet bedöms inte påverkas väsentligt av åtgärden då plangränsen och därmed cirkulationsplatsen inte kommer innebära en utökning av vägområdet på Munkhagsgårdet.

Sektion över hur platsen kan komma att se ut efter att cirkulationsplatsen har uppförts.

Samhällsbyggnadskontorets samlade bedömning är att planens genomförande inte påverkar riksintresset väsentligt, den planerade åtgärden bedöms inte innebära någon större förändring i volym, skala, topografi eller avläsbarhet av riksintresset. Kärnbo kyrkoruin är fortsatt avläsbar i landskapet och tydligt avskild från annan bebyggelse och Munkhagsgårdet öppna karaktär bibehålls. Öppna ytor kommer att bevaras och genom det bibehålls viktiga siktlinjer över land som är viktiga för att kunna avläsa riksintresset/kontrasten mellan maktens och småstadens boningar. De två värdebärarna för riksintresset i anslutning till planförslaget, Kärnbo kyrkoruin och Munkhagsgårdet, påverkas inte väsentligt då den öppna karaktären och siktlinjer bibehålls.

Samhällsbyggnadskontoret gör bedömningen att de funktionella och visuella sambanden för riksintresset inte påtagligt skadas av planens genomförande då ökningen i höjd och volym är begränsad, siktlinjer och stadsplanestruktur bibehålls.

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från det detaljplanen vunnit laga kraft (4 kap. 21-25 §§ PBL). Efter genomförandetidens utgång fortsätter detaljplanen att gälla tills den ändras eller upphävs.

Tidplan

Framtagande av bygghandling/förfrågningsunderlag Q3-4 2023

Upphandling av entreprenör Q1-2 2024

Produktion kan startas tidigast Q1-2 2024.

Produktionstid ca 6 månader.

Ansvarsfördelning

Trafikverket ansvarar för att söka eventuella tillstånd, projektering och utbyggnation av anläggningar inom Trafikverkets väghållningsområde (T). Strängnäs kommun ansvarar för projektering och utbyggnation av anläggningar inom allmän plats. Parterna samverkar i genomförandet enligt upprättat genomförandeavtal.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats.

Avtal

Strängnäs kommun och Trafikverket har upprättat ett avtal ” Genomförandeavtal – väg 223, 919, 980 Mariefred, Strängnäs kommun” som reglerar ansvarsfördelning, samordningsfrågor, markupplåtelse och kostnadsfördelning för genomförandet av åtgärderna inom detaljplanen.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

Berörda fastigheter

Mariefred 2:1 och Mariefred 2:7. Område där Trafikverket är väghållare (T) utvidgas till att omfatta en del av tidigare parkmark inom Mariefred 2:1 för att inrymma en cirkulationsplats. Kommunen upplåter berört markområde till Trafikverket utan ersättning i enlighet med 7 § väglagen. Detaljplanens genomförande innebär även att utfartsförbudet upphävs för fastigheterna Marieborg 1 och Marieborg 2.

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggningar m.m.

Ingen fastighetsbildning krävs.

Servitut och ledningsrätter

Inga servitut eller ledningsrätter berörs

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Respektive part står för sina egna interna och administrativa kostnader. Samtliga kostnader avseende projektering, framtagande av bygghandlingar/förfrågningsunderlag för upphandling av entreprenör samt genomförande av produktion fördelas 50/50 mellan parterna i enlighet med avtal. Ca 33-50 % av den kommunala kostnaden täcks av medfinansieringsersättningar från exploatörer som har nytta av anläggningarna. Resterande del säkerställs i kommunala investeringsplaner.

MEDVERKANDE

Stephanie Winnberg, planarkitekt, Daniel Quick, Planarkitekt Mathias Hällkvist, bygglovshandläggare, Magnus Nyström, mark-och exploateringsingenjör.

Samhällsbyggnadskontoret

Gustaf Björklund
Planchef

David Sundholm
Planarkitekt

